

Výskumná správa

Návrh obsahových a organizačných aspektov vzdelávania pre účely hodnotenia podmienok kvality sociálnych služieb

Content and organisational aspects of education focused on evaluation of social services' quality – a draft

Zadávatel' úlohy

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, odbor sociálnych služieb

Autorka

Doc. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc.

Uloženie výstupu

Inštitút pre výskum práce a rodiny, Župné nám. 5-6, 812 41 Bratislava

Recenzovali

Doc. PhDr. Slavomír Krupa, PhD.

JUDr. PhDr. Adriana Adamicová

Ing. Mária Filipová

Ing. Zuzana Jusková

Mgr. Nadežda Vrtielová Prečinská

Anotácia

Odborný materiál je súčasťou 3-ročnej výskumnej úlohy venovanej otázkam kvality sociálnych služieb a jej merania a realizovanej v rámci Kontraktu medzi MPSR SR a IVPR v rokoch 2015-2017. Nadväzuje na teoreticko-metodologické a metodické materiály z rokov 2015-2016, v ktorých autorka, spoločne so širším tímom odborníkov/čok, spracovala teoretické základy a odporúčajúce metodické postupy pre implementáciu podmienok kvality do poskytovateľskej praxe (2015) a pre hodnotenie podmienok kvality v rámci pôsobnosti MPSVR SR (2016). Vychádzajúc z oboch materiálov a iných dostupných učebnicových, monografických a iných zdrojov autorka predstavuje návrh obsahových a organizačných (formálnych) aspektov vzdelávania budúcich hodnotiteľov/liek kvality sociálnych služieb. Vzdelávací program pod názvom „*Hodnotenie kvality sociálnych služieb*“ (skratka „QEVA“) je predstavený v dvoch verziách: a) pilotnej verzii, pre účely jej projektového overenia; b) vo forme návrhu špecializačného vzdelávacieho programu/vzdelávacieho programu pre nadstavbovú odbornú činnosť spracovaného v súlade s profesijnou legislatívou v oblasti sociálnej práce na Slovensku.

Kľúčové slová

Sociálne služby, kvalita, hodnotenie kvality, pilotný vzdelávací program, špecializačný vzdelávací program, učebný plán, učebná osnova

Summary

The material is a part of the three-year research project focused on agenda of the social services' quality and its evaluation which was contracted between the MOLSAF and the ILFR for years 2015-2017. It follows the up-to-date project's outputs (theoretical and methodological materials) prepared by the author, together with a wider expert-based team, in years 2015-2016, namely: some methodological recommendations how to implement quality standards into service providers' practice (2015), as well as recommendations how to evaluate the quality standards and indicators as an original competency of the MOLSAF (2016). Applying knowledge from the both materials and other relevant textbooks and monographs the author presents a draft of an educational program to train prospective quality evaluators. The educational program which is titled the „*Quality of social services' evaluation*“ (acronym „QEVA“) is drafted in two versions, namely: a) as a pilot version for its project-based verification; b) as an educational program which is prepared in accordance with the social work professional legislation in Slovakia. The content and organisational (formal) based aspects of the education are worked out in details.

Key words

Social services, a quality, quality evaluation, pilot educational program, specialised educational program, the curriculum

OBSAH

Úvod (s. 4)

1 Cieľ a kontext prípravy materiálu (s. 5)

2 Základná charakteristika a východiská materiálu (s. 5)

3 Návrhy vzdelávacích programov

3.1 Návrh pilotného vzdelávacieho programu „Hodnotenie kvality sociálnych služieb“ (QEVA) (s. 8)

3.2 Návrh špecializačného vzdelávacieho programu „Hodnotenie kvality sociálnych služieb“ (QEVA) (s. 20)

Záver (s. 33)

Literatúra (s. 34)

Úvod

Materiál pod názvom „Návrh obsahových a organizačných aspektov vzdelávania pre účely hodnotenia podmienok kvality sociálnych služieb“ vznikol ako súčasť plnenia úloh Kontraktu medzi MPSVR SR a IVPR na rok 2017. Je pokračovaním systematickej spolupráce IVPR s MPSVR SR a širším odborným okruhom aktérov angažujúcich sa v sociálnych službách v rámci 3-ročného výskumného projektu pod názvom „Kvalita sociálnych služieb“ (2015-2017).

Cieľom projektu počas celého obdobia jeho trvania bolo optimalizovať východiská procesu zavádzania a hodnotenia podmienok kvality sociálnych služieb smerom k účinnejšej podpore sociálneho začlenenia ich prijímateľov a prijímateľiek. V rámci tohto všeobecného cieľa boli vymedzené tri čiastkové ciele (ČC):

- ČC1: formulovať obsahové východiská pre proces zavádzania a implementácie povinností poskytovateľov súvisiacich s kvalitou sociálnych služieb podľa zákonom ustanovených pravidiel (rok 2015),
- ČC2: formulovať obsahové a organizačné východiská pre prípravu výkonu hodnotiteľskej činnosti v oblasti kvality sociálnych služieb s účinnosťou od januára 2018 (rok 2016),
- ČC3: formulovať obsahové a organizačné východiská pre vzdelávanie budúcich hodnotiteľov/liek kvality sociálnych služieb (rok 2017).

Za účelom naplnenia ČC1-ČC2 boli ustanovené v rokoch 2015-2016 *expertné pracovné skupiny* so zastúpením kľúčových aktérov sociálnych služieb (MPSVR SR, verejní a neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, regionálna a miestna samospráva, užívateľské skupiny sociálnych služieb, akademický a vedecko-výskumný sektor, nezávislé odborné iniciatívy). Výsledkom ich práce boli dva *dokumenty* teoreticko-metodickej povahy, konkrétne:

- Repková, K. et al. (2015) *Implementácia podmienok kvality do praxe poskytovateľov sociálnych služieb – metodické východiská*. Bratislava: IVPR. Dostupné on-line: http://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2015/Repkova/repkova_implementation_podmienok_kvality_2015.pdf

Prevažne metodický materiál je zameraný na podporu implementačnej praxe poskytovateľov sociálnych služieb. Odpovedá najmä na otázky: Čo znamená kvalita sociálnych služieb? Prečo je pre prijímateľov/lky a iných aktérov dôležitá? Ako ju zabezpečovať v každodennej poskytovateľskej praxi v súlade so zákonom stanovenými povinnosťami?

- Repková, K. (2016) *Hodnotenie podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb – metodické východiská (návrh)*. Bratislava: IVPR. Dostupné on-line: http://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2016/Repkova/repkova_hodnotenie_podmienok_kvality.pdf

Prevažne metodický materiál je určený predovšetkým pre budúcich hodnotiteľov a hodnotiteľky podmienok kvality. Odpovedá najmä na otázky: Čo znamená kvalita sociálnych služieb? Prečo je potrebné kvalitu merať a hodnotiť? Ako hodnotiť podmienky

kvality poskytovaných sociálnych služieb podľa zákonom stanovených kritérií, štandardov a indikátorov? Ako zostavovať hodnotiteľské tímy? Aké sú úlohy hodnotiteľských tímov v jednotlivých fázach hodnotiteľskej činnosti? Aké kvalifikačné predpoklady by mali spĺňať budúci hodnotitelia a hodnotiteľky?

Na uvedené dokumenty prirodzene nadväzuje tento materiál pod názvom „*Návrh obsahových a organizačných aspektov vzdelávania pre účely hodnotenia podmienok kvality sociálnych služieb*“. Zameriava sa na obsahové a organizačné aspekty vzdelávania budúcich hodnotiteľov a hodnotiteľiek, t. j. na otázky ich prípravy na hodnotiteľskú činnosť, čím sa v podmienkach Slovenska kompletizuje prípravná fáza implementácie politiky kvality do sektora sociálnych služieb ako verejného záujmu.

1 Cieľ a kontext prípravy materiálu

Cieľom materiálu je formulovať zdieľané obsahové a organizačné východiská pre vzdelávanie hodnotiteľov/liek podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb, ktoré vytvárajú podmienky pre rovnaké zaobchádzanie s poskytovateľmi sociálnych služieb v procese hodnotenia, a v konečnom dôsledku, podmienky pre rovnaké zaobchádzanie s prijímateľmi a prijímateľkami v ich prístupe ku kvalitným sociálnym službám.

Základným *sociálno-politickým kontextom* prípravy materiálu je platná právna úprava zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, v znení neskorších predpisov. Podľa neho má MPSVR SR ustanovenú originálnu pôsobnosť hodnotiť podmienky kvality poskytovaných sociálnych služieb (§79 ods. 1 písm. e) zákona), pričom toto hodnotenie začne vykonávať s účinnosťou od 1.1.2018 (deduktívne odvodené od znenia ustanovenia §110d zákona, v ktorom sa uvádza, že hodnotenie podmienok kvality ministerstvo nevykonáva do 31.12.2017). Na základe spracovaných metodických dokumentov z rokov 2015-2016, iných monografických a učebnicových diel publikovaných v ostatnom období, rovnako druhových štandardov kvality vypracovaných počas ostatných národných projektov¹ sa predpokladá, že do januára 2018 prebehne základná *príprava* budúcich hodnotiteľov/liek na výkon hodnotiteľskej činnosti.

2 Základná charakteristika a východiská materiálu

Materiál je sumarizáciou doterajšieho odborného poznania v tejto oblasti, existujúcich textových materiálov a návrhov, ktoré sú usporiadané do podoby návrhu *vzdelávacieho programu* pod názvom **Hodnotenie kvality sociálnych služieb** (ďalej len

---

¹ Ide napr. o diela: Brichtová, L., Repková, K. (2014) *Sociálne služby: zacielené na kvalitu*; Kovaľová, M., Buzala, O. (2015) *Kvalita sociálnych služieb v kocke I.*; Cangár, M., Krupa, S. (2015) *Význam podmienok kvality sociálnych služieb v procese transformácie a deinštitucionalizácie*; Brichtová, L. et al. (2015) *Riadenie a manažment prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť*; Repková, K. (2016) *Kvalita v kontexte transformácie sociálnych služieb*; Repková, K. (2017) *Sociálne služby – podpora zmysluplnej každodennosti v ľudsko-právnej perspektíve*. Rovnako, *Štandardy komunitných centier NP Komunitné centrá* (2014), či Ondrušová, E., Pružinská, J. (2015) *Štandardy terénnej sociálnej práce a terénnej práce v sociálne vylúčených komunitách* (2015).

